

Τάκης Σινόπουλος

«Φίλιππος»

Εδώ στοχάζομαι δεν θα ξανά 'ρθει ο Φίλιππος
σε τούτη την ακίνητη κοιλάδα.
Πολλά του τάξαμε από λάφυρα και από σειρήνες.
Μα κείνος ήτανε στραμμένος σ' άλλα οράματα.
Μια απέραντη πατρίδα ονειρευότανε. Που είναι το πρόσωπο σας
το αληθινό σας πρόσωπο; Μου φώναξε.
'Εφυγε κλαίγοντας ανέβηκε τα λαμπερά βουνά.
'Υστερα τα καράβια εφράξανε τη θάλασσα.
Μαύρισε η γη την πήρε ένας κακός χειμώνας.
Μαύρισε το μυαλό ένα μακρύ ποτάμι το αίμα.
Δε θα ξανά 'ρθει ο Φίλιππος. Φυσάει απόψε δυνατά.
Μεσάνυχτα στη Λάρισα το έρημο καφενείο.
Η φάτσα του συναχωμένου γκαρσονιού κι η νύχτα σαρωμένη
φωτιές παντού και πυροβολισμοί
μια πολιτεία φανταστική κι ασάλευτη
δέντρα πεσμένα στις οικοδομές.
Ποιο είναι το δίκιο του πολεμιστή
ο αγώνας που σε πάει σ' άλλον αγώνα;
Δε θα ξανά 'ρθει ο Φίλιππος. Αμετανόητος πάντα πείσμωνε.
Οι σκοτεινές μέρες του 'φταιγαν τα ερειπωμένα πρόσωπα
Το αίμα του ακούγοντας ανέβηκε τα λαμπερά βουνά.
Κι απόμεινα
μονάχος περπατώντας και σφυρίζοντας
μέσα στην κούφια Λάρισα. Και τότε
ως τη Μακεδονία βαθιά σαλεύοντας ημίκλειστη
μες στο πλατύ φεγγάρι του χειμώνα
μιλώντας μόνο περί σώματος η χηρευάμενη
κυρία Πανδώρα. Πέθανε
χτικιάρης ο άνδρας της τις μέρες του σαράντα τέσσερα.

«Μεταίχμιο Β»

«Φίλιππος»

Ανάλυση:

Γενικά: Το ποίημα «Φίλιππος» ανήκει στην πρώτη ποιητική συλλογή του Γ. Σινόπουλου «Μεταίχμιο Β», που δημοσιεύτηκε το 1957. Τα ποιήματα αυτά γράφτηκαν στην περίοδο 1949-1955. Πολλά από τα ποιήματα της συγκεκριμένης συλλογής έχουν για τίτλους ονόματα, όπως «Φίλιππος», «Ιάκωβος», «Μαρία»..., υποδηλώνοντας το καθένα και κάποιο ατομικό δράμα του ποιητή, κουβαλώντας και επιβεβαιώνοντας με τον τρόπο τους κάποια επώδυνη μνήμη του. Στο ποίημα επίσης «Φίλιππος» γίνεται αναφορά της πόλης Λάρισας, εδώ υπηρέτησε ο Σινόπουλος στα χρόνια του εμφυλίου πολέμου.

Ο τίτλος του ποιήματος:

Ένα όνομα, «Φίλιππος», είναι ο τίτλος του ποιήματος, του βασικού ουσιαστικά προσώπου στο οποίο και αναφέρεται. Δεν πρόκειται για έναν φανταστικό ήρωα, μια και κατά τη μαρτυρία του ίδιου του ποιητή ο Φίλιππος του ποιήματος ταυτίζεται με το φίλο του Φώτο Πασχαλινό, που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς το 1942 στην Πάτρα.

Λεξιλόγιο:

Δομή του Ποιήματος:

Πρώτη ενότητα: «Εδώ...αίμα» (στιχ. 1-10). Ο εμφύλιος
Δεύτερη ενότητα: «Δε θα ...αγώνα;» (στιχ. 11-18). Στη Λάρισα
Τρίτη ενότητα: «Δε θα... Λάρισα» (στιχ. 19- 24). Στη Λάρισα
Τέταρτη ενότητα: «Και...τέσσερα» (στιχ. 24- τέλος). Το σήμερα

Το περιεχόμενο του ποιήματος:

Το ποίημα ξεκινάει με το επίρρημα «εδώ», μια αόριστη τοποθέτηση στο χώρο, που συγκεκριμενοποιείται, όμως, καθώς προχωρά η αφήγηση. Έτσι, στους επόμενους στίχους 2, 12, 15 και 24 ο ποιητής αναφέρει σχετικά με το χώρο, πως βρίσκεται σε μια ακίνητη κοιλάδα, στην πόλη της Λάρισας, μια πόλη φανταστική, ασάλευτη και κούφια. Ο χρόνος φαίνεται να έχει σταματήσει για όλους, ακόμη και για τον ποιητή, με όλα τα παραπάνω επίθετα, που αποδίδονται στον τόπο, όπου ζει, τονίζεται ουσιαστικά η εφιαλτική εικόνα της εποχής του. Το μόνο που του έχει απομείνει σ' αυτό το τοπίο εγκατάλειψης, είναι η ανάμνηση του Φίλιππου, κάθεται λοιπόν και τον συλλογίζεται. Ωστόσο, «δεν θα ξανά 'ρθει ο Φίλιππος», μας δηλώνει, πρόκειται για μια φράση βασικό μοτίβο, κλειδί για την κατανόηση του ποιήματος, που χρησιμοποιείται τρεις φορές μέσα σ' αυτό (στίχος: 1, 11, 19) σαν απόδειξη, μαρτυρία του πως αντιδρά και πως δέχεται ο ποιητής το χαμό του. Στο ποίημα αυτό ο Σινόπουλος χρησιμοποιεί τη μέθοδο και την τεχνική της σύνθεσης ενός μουσικού

έργου, η επανάληψη της συγκεκριμένης φράσης αποσκοπεί κατ' αρχή στο να τονίσει τη συγκίνηση του, δείχνοντας το μέγεθος της απώλειας που σημαίνει για τον ίδιο ο θάνατος του Φιλίππου, μέσα από την επιμονή του σε μια πραγματικότητα αμετάβλητη. Ευνόητο είναι βέβαια, πως συμπαρασύρει σ' αυτή τη συγκινησιακή κατάσταση και τον αναγνώστη του. Εκτός, όμως, από αυτό με τη χρήση του αφηγηματικού τεχνάσματος της επανάληψης περνά με μεγαλύτερη άνεση από τη μια θεματική ενότητα και ταυτόχρονα εικόνα σε κάποια επόμενη, μια και χρησιμοποιείται σαν επωδός κάθε φορά ο συγκεκριμένος στίχος, προκειμένου να κλείσουν κατά κάποιο τρόπο τα επί μέρους τμήματα, από τα οποία συναρμολογείται το ποίημα. Οι διαφορετικές έτσι εικόνες μέσα σ' αυτό, άσχετες με μια πρώτη ματιά μεταξύ τους, ενισχυμένες και από τη διαφορά του χρόνου στον οποίο αναφέρονται, πλαισιώνουν τη βασική ιδέα, που στάθηκε ως αφορμή για να γραφεί το ποίημα και που δεν είναι άλλη από το νόημα της θυσίας του ήρωα Φιλίππου.

Εάν περάσουμε στη συνέχεια στη λέξη του στίχου, βλέπουμε πως ο αρνητικός τύπος του μέλλοντα του ρήματος, «δεν θα ξανά 'ρθει», δεν αφήνει κανένα περιθώριο αλλαγής, έχουμε πράγματι να κάνουμε με μια τελεσίδικη κατάσταση. Όλα έχουν επικεντρωθεί λοιπόν σε μια μνήμη επώδυνη, που αφορά σ' έναν άνθρωπο διαφορετικό και ξεχωριστό, που δεν βολεύονταν με ότι βολεύονται οι πολλοί συνήθως. Είναι, απ' ό,τι φαίνεται, ο μόνος που έχει τη δύναμη μέσα στη γενικότερη, κυρίαρχη ακινησία του περιβάλλοντος χώρου την συγκεκριμένη εποχή να αντιδράσει. Δεν πειθεται, ούτε και δελεάζεται από μικρά και τετριμμένα πράγματα, τα «λάφυρα και οι σειρήνες» δεν στάθηκαν ικανά να τον μετακινήσουν από τα οράματα του, έτσι ώστε να περάσει στο στρατόπεδο των πολλών. Οι ηθικές αξίες εδώ αντιπαρατίθενται με τα υλικά αγαθά και φυσικά υπερισχύουν αυτών, όσον αφορά τις προτιμήσεις του Φιλίππου. Ο ποιητής στέκεται απέναντι του και διαλέγεται μαζί του, καθώς ανακαλεί τη συμπεριφορά του σε ένα γυμνό και άδειο, ακίνητο παρόν. Το όνειρο του Φιλίππου ήταν μια πατρίδα χωρίς σύνορα, «απέραντη», που θα έφτανε για να χωρέσει όλους, χωρίς σύνορα, πολέμους και καταστροφές. Μα απ' ό,τι αφήνεται να εννοηθεί, το μόνο που κέρδισε από έναν τέτοιο αγώνα και μια τέτοια πανανθρώπινη πίστη ήταν η προδοσία. Δύο ερωτήματα υπάρχουν σε όλο το ποίημα, το πρώτο είναι αυτό, που απευθύνει ο Φίλιππος στον ποιητή, έναν άνθρωπο του πνεύματος στους στίχους 5 και 6, τον οποίο φαίνεται να μη διακρίνει από το πλήθος, εμπλέκοντας τον μέχρι ενός σημείου κατ' αυτόν τον τρόπο στην προδοσία, που έχουν υποστεί τα πιστεύω του. Ποια είναι η αλήθεια, γιατί το ψέμα αντί αυτής, «ποιο είναι το αληθινό σας πρόσωπο» φωνάζει ο Φίλιππος απευθυνόμενος προς τον ποιητή, πριν εγκαταλείψει έναν κόσμο, που δεν του ταιριάζει.

Πικρή ειρωνεία και μαζί απελπισία και από μέρους και των δύο, περισσότερο αδυναμία για τον δεύτερο και απ' ό,τι φαίνεται εν τέλει υπερηφάνεια από μέρους του Φιλίππου, που δεν ενδίδει. Ο Φίλιππος «φεύγει για τα λαμπερά βουνά», έναν κόσμο χωρίς οράματα έχει τη δύναμη να τον απορρίψει και να τον εγκαταλείψει. Ο στίχος επαναλαμβάνεται δυο φορές στο ποίημα (στίχος: 7, 21), παρόλα αυτά δεν έχει τη σημασία, που έχει ο προηγούμενος στίχος «δε θα ξανά 'ρθει ο Φίλιππος», πιο ποιητικός απ' αυτόν τονίζει την διάθεση για φυγή του ήρωα και το ιδιαίτερο ποιόν του, τα βουνά παραμένουν πάντα ένα σύμβολο ελευθερίας και ανεξαρτησίας. Κάτι μεγάλο φαίνεται, πως χάθηκε μαζί με τον ονειροπόλο Φίλιππο, η απουσία του φέρνει μοναξιά και ίσως να δημιουργεί τύψεις στον ποιητή. Η προδοσία των οραμάτων του ήρωα τον βασανίζουν, πιο πολύ πάντως μετράνε οι συνέπειες αυτής της απώλειας, στους επόμενους στίχους αναφέρεται ακριβώς σ' αυτές. Τα όσα ειπώθηκαν μέχρι τώρα, αφορούσαν μιαν άλλη εποχή, αυτή του Φιλίππου και της αντίστασης, μια εποχή ηρώων, που την άφησαν πίσω τους οι άνθρωποι. Στα χρόνια που ακολούθησαν,

ήρθανε πόλεμοι και μάλιστα για τους Έλληνες ο χειρότερος όλων των πολέμων, ο εμφύλιος, μάχες πολλές, ο θρίαμβος του παραλογισμού και της ασυνεννοησίας, χειμώνας ήλθε στην αγαπημένη χώρα και αίμα, ποτάμι αίμα. Η θάλασσα η πηγή της ζωής γι' αυτόν τον τόπο, η προς τα έξω πύλη του χάθηκε. Κάτι μεσαιωνικό από σκοτεινούς, αλλοτινούς καιρούς φέρνει μαζί του ο στίχος 8, όταν οι διαφορές μεταξύ των ανθρώπων λύνονταν με την άνευ όρων υποταγή τους και την εξόντωση τους καμιά φορά μέχρι ενός. Προφανώς το ποίημα γράφεται λίγο μετά τον εμφύλιο πόλεμο, όταν ο ποιητής πια έχει ζήσει και έχει δει όλη τη φρίκη, τη βία και το αναίτιο μίσος, που μπορεί να φέρνει μαζί του ένας αδελφοκτόνος πόλεμος. Στους στίχους 9 και 10 η σκληρότητα και οι συνέπειες αυτού του πολέμου τονίζονται με την επανάληψη του ρήματος «μαύρισε», που αποδίδει το χρώμα του πένθους και της νύχτας, το σκοτάδι κάλυψε τα πάντα γύρω από τον ποιητή σε αντίθεση με το φως, που έφερνε και που αποζητούσε ο Φίλιππος. Το χειμωνιάτικο τοπίο σε συμφωνία με την ύπνωση της ζωής, το σταμάτημα της, αλλά και κάτι πολύ χειρότερο απ' όλα αυτά: η σκέψη των ανθρώπων ανήμπορη, βυθισμένη μέσα στο κακό και αυτό είναι το πιο τρομερό γιατί θα έχει ως αποτέλεσμα του το θάνατο.

Πως θα μπορούσε να υπάρξει μια τέτοια εποχή ο Φίλιππος, ένας ήρωας που εκτελέστηκε στη διάρκεια της κατοχής, ένας αγωνιστής που στάθηκε πιστός στις αρχές της ελευθερίας και του φωτός. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον φυσικά και δεν έχει θέση, έφυγε λοιπόν οριστικά και για πάντα. Όλες οι εικόνες του πολέμου, που μας παραθέτει ο ποιητής, έρχονται να συμπληρώσουν το λόγο της ανεπίστρεπτης φυγής του. Είναι βράδυ, ωστόσο, κι ο ποιητής παγώνει, η μοναξιά του και η απελπισία του αυτή την ώρα ίσως είναι μεγαλύτερη απ' όσο ποτέ άλλοτε. Στο στίχο 12 μεταφερόμαστε κάπου αλλού, σε ένα τοπίο παροντικό για τον συγγραφέα, με διαφορετικές εικόνες από αυτές που είδαμε μέχρι τώρα, ο χρόνος εξατομικεύεται, γίνεται προσωποπαγής, καθώς περνάμε σε ένα επίπεδο εσωτερικού διαλογισμού για τον ποιητή. Φυσάει δυνατά και, ενώ τα σκέφτεται όλα αυτά ένα απέραντο τοπίο καταστροφής μέσα του και έξω απ' αυτόν συμπληρώνει την απελπισία του, την έλλειψη και το κενό που αισθάνεται από την απουσία του Φιλίππου. Είναι μεσάνυχτα λοιπόν, σε ένα καφενείο της Λάρισας, ο τόπος ορίζεται με ακρίβεια μια πόλη επαρχιακή και επίπεδη, θα μπορούσε στη θέση της να βρίσκεται οποιαδήποτε άλλη, όσο για την χρονική στιγμή είναι η ώρα, που οι ανικανοποίητες συνειδήσεις ξαγρυπνούν, μη μπορώντας να συμβιβαστούν να δεχτούν αδιαμαρτύρητα, ότι τους βαραίνει. Η πόλη, μια βομβαρδισμένη πόλη, φαίνεται μόλις να βγήκε από μια μεγάλη καταστροφή από το πέρασμα ενός πολέμου, που την έχει αφήσει βαθιά τραυματισμένη. Μια πόλη εξιλαστήριο θύμα στο βωμό της παραλογισμού, στη σκιά του θανάτου, που μπορεί να πέρασε αλλά άφησε πληγές ανοιχτές πίσω της, έτσι για να προκαλείται και να απαιτείται μια απάντηση, για όλα αυτά που έγιναν, για να καταλάβει τελικά το γιατί παραμορφώθηκε. Εικόνες που είδε και ξαναβλέπει ο ποιητής, αυτή τη φορά πίσω από τη Λάρισα παρελαύνει ένας ατέλειωτος αριθμός πόλεων, όσες θα μπορούσε να συλλάβει η ανθρώπινη φαντασία. Ασάλευτες πόλεις, που βρέθηκαν στο μάτι του κυκλώνα, νεκρές από ζωή, με το θάνατο πάντα να παραμονεύει. Η αναδρομή στο παρελθόν, η αναφορά στα χρόνια του ήρωα και στο ποίον του, αλλά και στα χρόνια της καταστροφής φαίνεται να κλείνει, από δω και πέρα υπάρχει η ανάγκη απολογισμού και πολλά αναπάντητα γιατί. Κι εδώ έρχεται το δεύτερο ερώτημα του ποιητή ανελέητο, καθώς φαντάζει ακατανόητο για αυτόν και, καθώς αισθάνεται ανίκανος να βρει μια απάντηση για αυτό. «Ποιο είναι το δίκαιο του πολεμιστή;» Ποιο ήταν το δίκαιο του Φιλίππου, του κάθε Φιλίππου; «Ο αγώνας», ποιος αγώνας, για ποιον και γιατί ο οποιοσδήποτε αγώνας; «Ο αγώνας που σε πάει σε άλλον αγώνα»; Και τι μένει απ' όλα αυτά; Ένα όνειρο χαμένο μια ζωή δοσμένη που

και γιατί; Και πάλι σ' αυτό το σημείο η επανάληψη του πρώτου στίχου για τρίτη φορά «Ο Φίλιππος δεν θα ξανά 'ρθει». Οι ήρωες δεν θα ξανάρθουν για τον ποιητή, ο φίλος που χάθηκε, πήρε μαζί του κάθε του πίστη και ελπίδα. Καθώς τον σκέφτεται, για πολλοστή ίσως φορά αναρωτιέται, πως ήταν ο άνθρωπος Φίλιππος, ανυποχώρητος, πέρα από συμβιβασμούς και ημίμετρα, αγαπούσε το φως, τους ανθρώπους με τα καθαρά και χαρούμενα πρόσωπα, ο Φίλιππος της αγάπης και του ονείρου, ο πλασμένος για τα μεγάλα πράγματα για τις κορυφές, ο ξεχωριστός, ο διαφορετικός, ο ελεύθερος. Στην τελευταία ενότητα (στίχος: 22 -29) το σκηνικό αλλάζει τελείως, εικόνες φαινομενικά άσχετες του εξωτερικού χώρου, που εναλλάσσονται με σκέψεις του ποιητή, έτσι όπως αυτές βγαίνουν μέσα από την επώδυνη αναπόληση των περασμένων. Η τελευταία αντιπαράθεση του με τον Φίλιππο, μόνος του σε μια πόλη, στους άδειους δρόμους της Λάρισας σφυρίζοντας να περπατάει, η ανεμελιά, η προσπάθεια να σταθεί και να επιζήσει σε ένα επίπεδο και κούφιο, τραγικά ανούσιο παρόν. Και η τελευταία εικόνα, που έρχεται να τονίσει αυτό ακριβώς: η κυρία Πανδώρα ακρωτηριασμένη από όλα όσα προηγήθηκαν, σε μια ακρωτηριασμένη χώρα να ενδιαφέρεται για τα πολύ τετριμμένα και ασήμαντα πράγματα, επιδιόδομη σε συζητήσεις περί σώματος. Το σαράντα τέσσερα είναι πολύ μακριά και τόσο κοντά ταυτόχρονα, όσο η τραυματισμένη και μόνη ψυχή του ποιητή μπροστά σε ένα κόσμο μικρό, εάν αντιπαρατεθεί με τα πρόσωπα της μνήμης, που κουβαλάει μέσα του.

Τελική εκτίμηση:

Ο «Φίλιππος» είναι ένα από τα πλέον γνωστά ποιήματα του Τ. Σινόπουλου και ένα από τα αντιπροσωπευτικότερα της μεταπολεμικής ποίησης μας, ενδεικτικό του τρόπου με τον οποίο βίωσαν τα δραματικά γεγονότα της κατοχής και του εμφυλίου οι ποιητές αυτής της γενιάς, αλλά και του τρόπου με τον οποίο τα απέδοσαν. Η μνήμη σ' αυτούς τους ποιητές έπαιξε σημαντικό ρόλο, τα προσωπικά τους βιώματα και οι τραυματικές τους εμπειρίες. Με τεχνικές μοντέρνες μέσα από ένα θρυμματισμένο λόγο, ελλειπτικό και συμβολικό συχνά περνούν όλη την ανασφάλεια τους και το αίσθημα της αποτυχίας, που αισθάνονται από τη βίαιη διάψευση των ιδεών τους. Στο συγκεκριμένο ποίημα ο Σινόπουλος βαθύτατα διχασμένος εσωτερικά, με ένα κομμάτι του να αιμορραγεί, με μια απόλυτα πεσιμιστική διάθεση μέσα από σκληρές εικόνες και συχνά με ένα αίσθημα απόλυτου κυνισμού σκιαγραφεί την εποχή του, μη αφήνοντας περιθώρια αμφισβήτησης στους αναγνώστες του γύρω από τα όσα λέει. Ο λόγος του ουσιαστικός και λιτός μέσα από την αντιπαράθεση του χθες με την εποχή του, με μια παλινδρομική κίνηση, που αφορά στο πήγαινε-έλα ανάμεσα σ' αυτόν και τον Φίλιππο, τον Φίλιππο και τους άλλους, τους άλλους και τον ίδιο, δεν μας δίνει μια εικόνα μόνο του εσωτερικού του κόσμου, μας πληροφορεί γενικότερα για το πως βλέπει ο ίδιος τον κόσμο.

Τ. Σινόπουλος

«Ενοικος του παντοτινού, κεκυρωμένος»

Είκοσι χρόνια συμπληρώθηκαν φέτος από το θάνατο του σπουδαίου ποιητή και χρονικογράφου Τάκη Σινόπουλου, ο οποίος γεννήθηκε το 1917 στο χωριό Αγουλινίτσα της Ηλείας και πέθανε ξαφνικά, ανήμερα του Πάσχα, το 1981, στον Πύργο, όπου βρισκόταν, από συγκοπή, σε ηλικία 64 χρόνων. Γιος φιλόλογου, δημοσιεύει το πρώτο του ποίημα και ένα διήγημα σε καλοκαιρινό φύλλο της εφημερίδας «*Νέα Ημέρα*» του Πύργου με το ψευδώνυμο Αργυρός Ρουμπάνης. Το

φθινόπωρο φεύγει για την Αθήνα για να σπουδάσει Ιατρική. Η νέα του ζωή χαρακτηρίζεται από έντονα αισθήματα επαρχιωτισμού και απομόνωσης.

Την πρώτη του χρονιά στο Πανεπιστήμιο (1935), παρακολουθεί με ευαισθησία τα δρώμενα στην ταραγμένη πολιτική και καλλιτεχνική σκηνή της εποχής, το ίδιο και στους ανήσυχους φοιτητικούς κύκλους. Το 1941 στρατεύεται ως βοηθός γιατρού, στο 6ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Λουτρακίου και τον ίδιο χρόνο επιστρέφει στην Αθήνα, ενώ το φθινόπωρο του ίδιου χρόνου, λόγω της Κατοχής και της πείνας, αναγκάζεται να επιστρέψει στον Πύργο. Το καλοκαίρι του 1942 συλλαμβάνεται από τις ιταλικές αρχές κατοχής και φυλακίζεται ως αντιστασιακός, περνά στρατοδικείο και αθώνεται. Το '43 επιστρέφει στην Αθήνα και το '44 παίρνει το πτυχίο της Ιατρικής. Την ίδια χρονιά δημοσιεύει ποιήματά του και μεταφράσεις. Η πρώτη του ποιητική συλλογή έχει τον τίτλο «Μεταίχμιο» (1951), ενώ το πρώτο ποίημα της συλλογής αυτής, «Ελπήνωρ», είναι γραμμένο το 1944.

«Έτσι κατέβηκε απ' τον πόλεμο, με φαγωμένα τα άρβυλα και το χακί του αμπέχονο.

Μονάχα εκείνη η σκοτεινή κατηφοριά, πιο χαμηλά τα
δέντρα ανοίγοντας, ένα κομμάτι ποταμιού - ποτάμι
παγωμένο φως.

Βρήκε το σκύλο του - δε γάβγισε.

Και κάτι σκοτωμένοι δίχως όνομα το πρώτο απόγευμα.

Ύστερα πολλά μπερδεμένα απογεύματα, στο κάτω της γραφής όλα χωνεύονται στα
χαρτιά, συλλογίστηκε.

Μέρες ξερές σα ντουφεκιές, ένα φεγγάρι ακίνητο πάνω
σε σπίτια και συρματοπλέγματα.

Αμίλητοι άνθρωποι του γύρεψαν ταυτότητα, ξανά ταυτότητα.

Τον πήρε η κόρη του κακού και πάλεψε.

Κι όπως κοιμότανε τη νύχτα, ματωμένα βουνά και
πέτρες που πέφτανε απάνω του, γύρω γύρω μισοί,
μισοφώτιστοι οι φίλοι του

και οι άλλοι με φάτσες που μόλις θυμόταν, με περίεργα
μάτια συναγμένοι τον κοίταζαν...

Δεν κάτεχε άλλη δύναμη,

μονάχα τα χαρτιά του βασανίζοντας, ένα σωρό σβησίματα,

το βράδυ ανάστατος, όταν ο κόσμος παρασταίνεται με πρόσωπα νεκρών.

Μια μέρα είδε ένα χέρι με σπασμένα δάχτυλα, μια μέρα ο φοβερός αέρας.

Τα χρόνια με τα χρόνια αβάσταχτα. Κι οι αιώνες παντού το ίδιο σκοτάδι.

Μετρώντας πόσος θάνατος του περίσσευε και πριν και μετά από κάθε ποίημα.

Έφραζε με παλιές εφημερίδες το κορμί, να μην περνάνε απ' τις χαραματιές τα νερά
και το κρύο.

Ύστερα εκείνη η θάλασσα, στον Αγιαντρέα χαράματα,

κι ό,τι στον ίσκιο της караδοκώντας,

ένα άγριο φως στην όψη του, καθώς ανέβαινε το δρόμο
στον αιθέρα,

ένοικος τώρα του παντοτινού,

κεκυρωμένος».

Η ποίηση στην οποία αποβλέπει ο Τάκης Σινόπουλος είναι μια ποίηση πιστή στην ιστορία της σιωπής, μια ποίηση που, μολονότι γραμμένη μέσα στη ζώνη της σιωπής, αφυπνίζει την επιθυμία να γράψεις και να ανταποκριθείς, έστω και εάν δεν ξέρεις πώς. Η ποίησή του υποτυπώνει τον αγώνα που βιώνει και ο ίδιος την εποχή του πολέμου και του εμφυλίου και συνιστά μία μορφή ενεργού συμμετοχής. Είναι ένας τρόπος να καταγράψει την αναγκαιότητα της μνήμης των αβέβαιων αλλά ευανάγνωστων καταβολών του εμφυλίου. Γυρεύοντας να αποδώσει το νόημά της χωρίς ήχους ή λέξεις, η ποίησή του επιμένει να μας λέει ότι κανείς δεν μπορεί να δείξει τίποτα χωρίς γλώσσα και ότι σωμαίνοντας εξακολουθεί να μιλάς. Άλλα έργα του: «*Η γνωριμία με τον Μαξ*», «*Ελένη*», «*Μεταίχμιο Β΄*», «*Η νύχτα και η αντίστιξη*», «*Το άσμα της Ιωάννας και του Κωνσταντίνου*» (για το οποίο μοιράστηκε το δεύτερο κρατικό βραβείο ποίησης το 1962 με τον Ν. Καρούζο), «*Ποιήματα για την Άννα*», «*Νεκρόδειπνος*», «*Νυχτολόγιο*», κ.ά. Το 1971 μετέχει στη συντακτική επιτροπή που εκδίδει τους τόμους με αντιστασιακό περιεχόμενο «*Νέα κείμενα Ι και ΙΙ*». Το 1960 αρχίζει να ζωγραφίζει, για μικρή περίοδο όμως, ενώ εξακολουθεί να αρθρογραφεί σε περιοδικά και το 1964 εκδίδει το βιβλίο «*Η ποίηση της ποίησης*» με ποιητικούς στοχασμούς για την ποίηση και τον ποιητή. Έργα του έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, κ.ά.

Από το 1969 μέχρι το τέλος της ζωής του έμενε στη Νέα Ιωνία, στην οδό Ναζλή 22, σήμερα, Τάκη Σινόπουλου. Το 1995 συστάθηκε το **Ίδρυμα «Τάκης Σινόπουλος - Σπουδαστήριο Νεοελληνικής Ποίησης»**, έχοντας ως βάση τη δωρεά προς το Δήμο Νέας Ιωνίας του σπιτιού που έμενε ο ποιητής, από τη σύζυγό του Μαρία, και της βιβλιοθήκης του από τη σύζυγο και τα αδέρφια του, Παύλο και Μαρία. Ο δήμος αποδέχτηκε τη δωρεά γιατί ήθελε να τιμήσει τη μνήμη του ποιητή που έζησε και δημιούργησε το μεγαλύτερο μέρος του έργου του σ' αυτό το σπίτι και ακολουθώντας την παράδοσή του να δημιουργήσει ένα σπουδαστήριο της νεοελληνικής ποίησης, στο οποίο οι μελετητές και οι «εραστές» της ποίησης θα μπορούσαν να καταφεύγουν για τις μελέτες τους αλλά και για την πνευματική και ψυχική τους απόλαυση. Το Ίδρυμα επιδοτείται από το Δήμο Ν. Ιωνίας με το χρηματικό ποσό των 10 εκατομμυρίων ετησίως, ποσό που μόλις καλύπτει τα λειτουργικά του έξοδα.

Αναγνωρίζοντας, λοιπόν, τη σπουδαιότητα της ποίησης και την ανάγκη προσέγγισής της, εκτός από την οργάνωση «*ποιητικού εργαστηρίου*» για μαθητές και εκπαιδευτικούς των σχολείων της Νέας Ιωνίας και των όμορων δήμων, διοργανώνει και ετήσιες εκδηλώσεις με γενικό τίτλο «*Ποίηση: Λόγος και Τέχνη*». Ο πρώτος κύκλος αυτών των εκδηλώσεων ξεκίνησε στις 7 του Νοέμβρη, στον Ιωνικό Σύνδεσμο (Τσουρουκτσόγλου 1 και Λ. Ηρακλείου 251) και πραγματοποιείται με τη συμπαράσταση του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Νέας Ιωνίας και του «*Ιωνικού Συνδέσμου*». Στους σκοπούς του Ιδρύματος εντάσσεται και η μελέτη της νεοελληνικής ποίησης και η σύνδεσή της με την κοινωνία. Σκοπός που υπηρετείται και με αυτούς τους ετήσιους κύκλους εκδηλώσεων, οι οποίες θα υλοποιούνται με τη μορφή απαγγελιών, εισηγήσεων, ανοιχτών διαλέξεων και συζητήσεων, που μπορεί να προσλαμβάνουν ειδικότερο σεμιναριακό χαρακτήρα, στο πλαίσιο των οποίων θα δίνονται αφορμές για τη μελέτη ευρύτερων τομέων γνώσης και σύγχρονης «ανάγνωσης» της ποίησης. Ο πρώτος κύκλος εκδηλώσεων, που ξεκίνησε το Νοέμβρη και πραγματοποιούνται κάθε δεύτερη Τετάρτη, αφορά στις «*Θεωρίες της λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα*». Στις επόμενες εκδηλώσεις περιλαμβάνονται: «*Φορμαλισμός*» από τον Σταμάτη Φιλιππίδη (19/12). «*Νέα κριτική*» από τον Άρη Μπερλή (9/1). «*Γιώργης Παυλόπουλος, κριτική θεώρηση - εισαγωγή*» από τον Μιχάλη Πιερή (16/1), «*Υπερρεαλισμός, ψυχανάλυση*» από την Έλενα Κουτριάνου (30/1), «*Μαρία Κυρτζάκη*» - κριτική θεώρηση - εισαγωγή Αλέξη Ζήρα (13/2), «*Γκεόργκ Λούκατς*,

Λισιέν Γκόλντμαν» από τον Μανόλη Λαμπρίδη (27/2). Οι εκδηλώσεις θα διαρκέσουν μέχρι το Μάη.